

МОТИВИ**към Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане****1. Мерки, свързани с продължаване прилагането на данъчното облекчение за извършване на производствена дейност в общини с безработица, по-висока от средната за страната в случаите на минимална помощ****▪ Причините, които налагат приемането на предложената мярка**

Съгласно § 73 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г., доп., бр. 14 от 2021 г., в сила от 1.01.2021 г., изм. и доп., бр. 99 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.), данъчното облекчение по чл. 184 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), представляващо минимална помощ по чл. 188 от ЗКПО, може да се ползва до 31 декември 2023 г., в т. ч. за корпоративния данък за 2023 г.

Действащото до края на 2023 г. данъчно облекчение, представляващо минимална помощ беше разработено съгласно изискванията и условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (Регламент (ЕС) № 1407/2013), удълженият срок на прилагане на който изтече на 31 декември 2023 г. Предвид това, възможността за продължаване прилагането на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ е свързана с разработването на текстове за минимална помощ, които са в съответствие с новия Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (Регламент (ЕС) 2023/2831), срокът за прилагане на който е от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2030 г.

Удължаване на срока на действие на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ в същия му вид, след 31.12.2023 г. не е възможно, тъй като са налице промени в законодателството за минималните помощи, а именно промени, които произтичат от приемането на новия Регламент (ЕС) 2023/2831 и съответните изменения в неговите разпоредби, които са задължителни за изпълнение за страните, желаещи да прилагат минимална помощ.

Основните промени в условията за прилагане на минимална помощ съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831, в сравнение с Регламент (ЕС) № 1407/2013, който се прилагаше до края на 2023 г., са:

- увеличаване на горния праг на минималната помощ, предоставяна на едно предприятие за период от 3 години от 200 000 на 300 000 евро, като с тази мярка Комисията отразява инфлацията за периода 2014 – 2023 г. и нивото на икономическото развитие в Европейския съюз;

- въвеждане на задължение за държавите членки да регистрират помощта de minimis в централен регистър, установен на национално ниво или на ниво Европейски съюз, считано от 1 януари 2026 г. Въвеждането на задължителен регистър се очаква да повиши прозрачността за заинтересованите страни и държавите членки и ще намали административната тежест за предприятията, които понастоящем използват система за самодеклариране.

- други различия, в т.ч. начина на изчисляване на периода за натрупване на помощта. Съгласно правилата на Регламент (ЕС) № 1407/2013 референтният тригодишен период се оценяваше текущо, така че при всяко ново предоставяне на помощ de minimis да се отчита общият размер на помощта de minimis, отпусната през съответната бюджетна, а в случая с България данъчна година, както и през двете предшестващи бюджетни години, като

периодът от три бюджетни години се определяше според бюджетните години, използвани от предприятието в съответната държава членка. С новия Регламент (ЕС) 2023/2831 периодът за натрупване на помощта от три бюджетни години е променен на три години.

Предвид това, със законопроекта се предлага изменение на разпоредбите, свързани с прилагането на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ, с което да се въведат необходимите промени в съответствие с новия Регламент (ЕС) 2023/2831, като в същото време се запазва начинът за действие и прилагане на действащата до края на 2023 г. минимална помощ до степента, в която това е възможно.

Правото на преотстъпване на данък при прилагане на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ се предвижда да се прилага от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2030 г., в т.ч. за корпоративния данък за 2030 г., в съответствие със сроковете за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/2831.

Въвеждат се и някои нови понятия, както и промяна в същността на някои вече съществуващи понятия, което е свързано със съответната промяна в Регламент (ЕС) 2023/2831.

- **Целите, които се поставят**

Целта на промените е да продължи да се предоставя данъчното облекчение по чл. 184 от ЗКПО под формата на минимална помощ по чл. 188 от ЗКПО, като средство за насърчаване на икономическата активност чрез стимул за инвестиране в материални и нематериални активи в предприятия, намиращи се в общини с безработица по-висока от средната за страната, като се очаква така и да се запазят или увеличат нивата на заетост в тези общини.

- **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Направените предложения във връзка с прилагането на данъчното облекчение по чл. 184 от ЗКПО в случаите на чл. 188 от ЗКПО ще окажат въздействие върху държавния бюджет, тъй като минималната помощ е под формата на данъчно облекчение за преотстъпване на корпоративен данък, което е свързано с формирането на данъчни разходи.

- **Очаквани резултати от прилагането**

В резултат на направеното предложение се очаква да продължи да се прилага данъчното облекчение за преотстъпване на корпоративен данък по чл. 184 от ЗКПО във връзка с чл. 188 от ЗКПО под формата на минимална помощ, като по този начин се очаква да се насърчи инвестирането в материални и нематериални активи в предприятия, намиращи се в общини с безработица по-висока от средната за страната, като се очаква така и да се запазят или увеличат нивата на заетост в тези общини

- **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направените предложения не съдържат разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз. Предложението за схема за минимална помощ е изготвено при съобразяване с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831.

2. Мерки, свързани с необходимостта от уточняване и/или допълнение на текстовете, свързани с прилагането на режима за облагане на многонационалните и големите национални групи предприятия с допълнителен данък и с национален допълнителен данък и издадените от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) административни насоки към Модела на правила на ОИСР срещу свиване на данъчната основа (втори стълб)

▪ **Причините, които налагат приемането на предложената мярка**

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) бяха въведени правилата на Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 15 декември 2022 година за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза (Директива (ЕС) 2022/2523), която директива е в съответствие с Модела на правила на ОИСР за минимално данъчно облагане на печалбите на големите мултинационални групи предприятия, одобрен от Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 на 14 декември 2021 г. (Модела на правила). На 11 март 2022 г. Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 одобри и Коментар към Модела на правила. Също така, Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 одобри през февруари, юли и декември 2023 г., както и през юни 2024 г., административни насоки по прилагането на Модела на правила.

Съгласно точка 24 от преамбюла на Директива (ЕС) 2022/2523 е посочено, че „при изпълнението на настоящата директива държавите членки следва да използват типовите правила на ОИСР и обясненията и примерите в „Данъчни предизвикателства, произтичащи от цифровизацията на икономиката – Типови глобални правила срещу свиване на данъчната основа (втори стълб)“, договорени в Приобщаващата рамка на ОИСР/Г-20 относно BEPS, както и Рамката за прилагане на GloBE, включително нейните правила за ограничаване на данъчните задължения, като източник на примери или тълкуване, така че да се гарантира последователността в прилагането във всички държави членки, доколкото правилата отговарят на настоящата директива и правото на Съюза. Такива правила за ограничаване на данъчните задължения следва да са относими към МГП, както и към големите национални групи.“

В допълнение на това, следва да се има предвид и присъединяването на Република България към Споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г., съгласно което присъединилите се държави, избрали да въведат GloBE правилата следва да ги прилагат и администрират по начин, който е в съответствие с резултатите, предвидени по Втори стълб, включително в светлината на типовите глобални правила и административните насоки, договорени от Приобщаващата рамка на ОИСР.

В тази връзка прилагането на част пета „а“ от ЗКПО е необходимо да бъде в съответствие с Модела на правила, Коментара към тях и административните насоки и другите документи от Рамката за прилагане на типовите глобални правила срещу свиване на данъчната основа. Съгласно ОИСР, по своята същност Коментарът и административните насоки изясняват тълкуването и действието на разпоредбите в Модела на правила и включват примери как правилата следва да се прилагат към конкретни ситуации. Във връзка с посоченото, както и приемането на административни насоки по прилагането на Модела на правила след първоначалното разписване и приемане на разпоредбите в ЗКПО и с цел избягване на правна несигурност при тълкуването, се предлагат изменения и допълнения по отношение на:

- причисляването на сумата на разходите за включени данъци съгласно данъчен режим за контролирани чуждестранни дружества, във връзка с необходимостта да бъдат уточнени условията за специфично причисляване на разходите за данъци при смесен данъчен режим за контролирани чуждестранни дружества;

- уреждането на случаите, при които подаващото информация съставно образувание не може да упражни избор за прилагане на облекчен режим при допустим национален допълнителен данък;

- крайния срок за подаване на информационна декларация и уведомления за преходния данъчен период, във връзка с необходимостта да бъде въведен единен достатъчно дълъг срок за всички многонационални групи предприятия, така че независимо от различната продължителност на този данъчен период при различните групи те да бъдат поставени при еднакви условия за подаване на информацията;

- прилагането на облекчен режим, прилаган през преходния период, при който е необходимо да бъдат въведени уточняващи разпоредби по отношение на използването на квалифицираните финансови отчети за изготвяне на отчета по държави на групата за дадена юрисдикция, изчисляването на опростената ефективна данъчна ставка на групата и на изключението за съществена стопанска дейност за дадена юрисдикция, както и третирането на хибридни арбитражни договорености;

- въвеждане на разпоредби за прилагане на облекчен режим при вторично облагане с допълнителен данък;

- определянето и декларирането на националния допълнителен данък, във връзка с което е изрично се уточнява, че данъчната декларация за този данък се изготвя на базата на информацията от информационната декларация, както и че националният допълнителен данък се определя в левове за случаите, когато консолидираният финансов отчет на крайното образувание майка на многонационална група предприятия е изготвен на базата на допустими счетоводни стандарти, различни от Международните счетоводни стандарти;

- определението за крайно образувание майка, от което е необходимо да се изключат суверенните фондове с цел предотвратяване попадането в обхвата на правилата за минимално данъчно облагане на многонационални групи, които не отговарят на условията за това;

- признаването от страна на Република България на квалифицирания статут на въведените от други юрисдикции правила, чрез въвеждане в ЗКПО на референция към списъка на ОИСР с юрисдикции, оценени като въвели допустимо първично облагане с допълнителен данък, съответно допустим национален допълнителен данък;

- съдържанието на правилата на ОИСР за минимално данъчно облагане на печалбите на големите мултинационални групи предприятия, по отношение на което с цел избягване на разнопосочни тълкувания и осигуряване на правна сигурност се прецизира, че Моделът на правила на ОИСР включва както самия Модел на правила, така и Коментара към Модела на правила и административните насоки по прилагането на Модела на правила.

В допълнение на това се предлага също така формула за по-справедливо разпределяне на вторичния допълнителен данък между съставните образувания в страната на една многонационалната група предприятия в зависимост от броя наети лица и стойността на материалните активи на всяко от тях, т.е. в същото съотношение, както е формиран съответния данък.

Предлагат се също така разпоредби, изясняващи третирането на прехвърляемите данъчни кредити при определянето на допустимата печалба и включените данъци на съставно образувание, с което се цели постигането на по-голяма правна сигурност при тълкуването и прилагането на Модела на правила.

Със законопроекта се предлагат и разпоредби за изпълнение на задълженията по деклариране и внасяне на данъка за последния данъчен период при прекратяване на задължено за националния допълнителен данък данъчно задължено лице с цел уреждане на случаи, при които лицето се прекратява в рамките на данъчния период.

В съответствие с т. 24 от преамбюла на Директива (ЕС) 2022/2523, както и предвид Споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г. и вече въведените в ЗКПО разпоредби, транспониращи Директива (ЕС) 2022/2523 и в сила от 1 януари 2024 г., в т.ч. определенията за допустимо първично облагане с допълнителен данък и за допустим национален допълнителен данък, и с цел избягване на противоречиво тълкуване и осигуряване на правна сигурност в преходните и заключителни разпоредби на законопроекта е предложена разпоредба, с която изрично се уточнява, че част пета „а“ от ЗКПО се прилага в съответствие с документите на ОИСР, съдържащи Коментара към Модела на правила, административните насоки по прилагането на Модела на правила и правилата за облекчени данъчни режими.

В преходните и заключителни разпоредби на законопроекта са предложени допълнения в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, които изрично определят като

данъчна и осигурителна информация данните от информационната декларация за допълнителния данък, получени по реда за нейното подаване и обмен на информация. Предложението е във връзка с изискванията на ОИСР за осигуряване на конфиденциалност на съдържанието на информационната декларация.

▪ **Целите, които се поставят**

Предложенията имат за цел прецизиране и осигуряване на съответствие на прилагането на част пета „а“ от ЗКПО с Модела на правила на ОИСР, Коментара към Модела на правила и административните насоки по прилагането на Модела на правила.

▪ **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Промените, които се предвиждат в ЗКПО, не са свързани с допълнителни разходи за данъчно задължените лица и за прилагането им не са необходими допълнителни бюджетни средства.

▪ **Очаквани резултати от прилагането**

В резултат на направените предложения се очаква да се осигури правилното прилагане на част пета „а“ от ЗКПО.

▪ **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направените предложения не съдържат разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз.

3. Мерки с редакционен характер, свързани с необходимостта от актуализиране на разпоредбите на ЗКПО и синхронизиране с други актове и практики

▪ **Причините, които налагат приемането на предложената мярка**

Отмяна на разпоредбите в ЗКПО, касаещи ваучерите за храна на хартиен носител

Съгласно преходните разпоредби на § 24 и 25 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. (обн. ДВ, бр. 66 от 1.08.2023 г.) беше направено изменение на ЗКПО, с което от 1 януари 2024 г. бяха въведени ваучерите за храна на електронен носител. Съгласно § 25 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. операторите на ваучери за храна по чл. 209 от ЗКПО, т.е. на хартиен носител, могат да отпечатват и предоставят такива ваучери само до 30 юни 2024 г., след което издадените им разрешения за осъществяване на тази дейност се прекратяват. Като преходна мярка беше въведена възможността до 30 юни 2024 г. да се предоставят и двата вида ваучери за храна, като от 1 юли 2024 г. изцяло се премина само към ваучери за храна на електронен носител, съответно издадени са нови разрешения на лицата, желаещи да осъществяват дейност като оператори на ваучери за храна на електронен носител.

Предвид това, разпоредбите в ЗКПО, регулиращи ваучерите за храна на хартиен носител от 1 юли 2024 г. не се прилагат и следва да отпаднат от текста на ЗКПО.

Промяна в сметката, по която се внасят дължимите данъчни задължения по ЗКПО

Предложеното изменение има редакционен характер и е свързано с реализацията на проекта за миграция на бюджетните плащания към стандартите на Единната зона за плащания в евро (SEPA) от 01 октомври 2023 г. В тази връзка считано от 01 октомври 2023 г. са закрити всички сметки на териториални дирекции и офис на Националната агенция за приходите (НАП) в търговски банки (над 160 броя). От същата дата са открити сметки за приходи на Централно управление (ЦУ) на НАП в Българска народна банка – сметка за

приходи на централен бюджет (за приходи от данъци), сметка за приходи на държавното обществено осигуряване, сметка за приходи на здравно осигуряване, сметка за приходи на допълнително задължително пенсионно осигуряване, сметка за приходи от принудително събиране и др. Плащанията на различните видове задължения се извършват по съответната сметка на ЦУ на НАП, независимо към коя структура на НАП е регистриран платещия – постоянен адрес за физически лица или адрес на управление за юридически лица.

Изменение и допълнение на преходната разпоредба на § 36 от Закона за въвеждане на еврото в Република България в частта, с която е направеното изменение в ЗКПО

Във връзка с предложените мерки по т. 1 и 2 се предлага и изменение и допълнение на Закона за въвеждане на еврото в Република България в частта на преходната разпоредба на § 36, с която е направеното изменение в ЗКПО, като по този начин от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, ще се осигури пълна синхронизация на ЗКПО със Закона за въвеждане на еврото в Република България.

▪ Целите, които се поставят

С предложените изменения ще се постигне синхронизиране на текстовете на ЗКПО с други актове, което ще доведе до яснота при прилагането и ще се избегне противоречиво тълкуване от данъчно задължените лица.

▪ Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Предложените промени не са свързани с разходи за данъчно задължените лица и не изискват допълнителни бюджетни средства за изграждане на административен капацитет и техническа обезпеченост.

▪ Очаквани резултати от прилагането

С приемането на направените предложения, се очаква да се предотврати възможно некоректно тълкуване на закона и свързаните с това евентуални спорове между данъчно задължени лица и данъчната администрация.

▪ Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Направените предложения не съдържат разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз.